ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1954

Vyhlásené: 22.09.1954 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

37

Vládne nariadenie

zo dňa 12. februára 1954,

ktorým sa vydáva železničný prepravný poriadok

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 24 ods. 1 zákona č. 97/1950 Zb., o dráhach:
ŽELEZNIČNÝ PREPRAVNÝ PORIADOK

Prvá časť
Všeobecné ustanovenia

§ 1
Základná povinnosť železníc

Základnou povinnosťou železníc je splniť štátny plán prepravy tovaru a cestujúcich.

§ 2
Povinnosť železníc a prepravcov

Železnice a prepravcovia sú povinní organizovať a vykonávať plánované prepravy s najmenším nákladom vecných prepravných prostriedkov a zabezpečiť neporušenosť tovaru.

§ 3
Základné ustanovenia železničného prepravného poriadku

Železničný prepravný poriadok (ďalej len „poriadok“) ustanovuje spôsob plnenia štátneho plánu prepravy a upravuje práva, povinnosti a zodpovednosť železníc, ktoré prepravy vykonávajú, ako i organizácií a občanov, ktorí železničnú prepravu používajú.

§ 4
Rozsah platnosti poriadku

(1) Tento poriadok platí pre prepravu tovaru, cestujúcich, cestovných batožín a spešnín na celoštátnych železniciach pre verejnú prepravu. Pre prepravu na miestnej železnici platí tento poriadok len vtedy, ak nebol pre ňu vydaný osobitný prepravný poriadok. Pre medzinárodnú prepravu platí poriadok len potiaľ, pokiaľ nie je upravená osobitnými predpismi.

(2) Preprava tovaru, cestujúcich, cestovných batožín a spešnín po tratiach železníc pre neverejnú prepravu sa vykonáva podľa predpisov platných pre tieto železnice.

(3) Preprava tovaru, cestujúcich, cestovných batožín a spešnín po železniciach, ktoré sú v stavbe, sa vykonáva až do konečného odovzdania týchto železníc do prevádzky podľa osobitných predpisov, ktoré vydá minister dopravy.

§ 5
Stanice otvorené pre prepravné úkony

Železnice prijímajú na prepravu tovar a vypravujú cestujúcich, cestovné batožiny a spešniny v staniciach a do staníc otvorených pre žiadanú prepravu. Zoznam týchto staníc, ako i smernice pre zriaďovanie, činnosť a zrušovanie staníc vydá minister dopravy.

§ 6
Združená preprava

Preprava tovaru, cestujúcich, cestovných batožín a spešnín za účasti iných dopravných podnikov sa vykonáva podľa predpisov o združenej preprave.

§ 7
Prepravno-zasielateľské úkony železníc

(1) Železnice sú oprávnené organizovať dodávanie tovaru, cestovných batožín a spešnín až k prijímateľovi (do skladu a pod.).

(2) Železnice sú oprávnené vykonávať prepravno-zasielateľské úkony a zriaďovať za tým účelom prepravno-zasielateľské kancelárie. Podrobné predpisy o prepravno-zasielateľských kanceláriách a o obstarávaní prepravno-zasielateľských úkonov železnicami vydá minister dopravy.

(3) Minister dopravy môže stanoviť zvláštny spôsob pre preberanie tovaru železnicami od iných prepravno-zasielateľských podnikov a pre odovzdávanie tovaru týmto podnikom.

§ 8
Tarify pre prepravu tovaru, cestujúcich, cestovných batožín a spešnín

Podrobnejšie ustanovenia o preprave tovaru, cestujúcich, cestovných batožín a spešnín, o odplate za prepravu, o poplatkoch za vedľajšie úkony a o tarifných vzdialenostiach obsahujú predpisy (tarify), uverejňované v rozsahu a spôsobom, ktorý určí minister dopravy nariadením.

Druhá časť
Preprava tovaru

§ 9
Plánovanie prepravy na železniciach

(1) Železnice prijímajú tovar na prepravu podľa plánu.

(2) Ročné plány prepravy a štvrťročné plány prepravy s rozvrhnutím na jednotlivé mesiace zostavuje pre celú železničnú sieť Ministerstvo dopravy a schvaľuje ich vláda.

(3) Pri Ministerstve dopravy a u náčelníkov železníc sú zriadené ako poradné orgány pre veci železničnej prepravy stále poradné sbory. Poradný sbor pri Ministerstve dopravy sa skladá zo zástupcov ústredných úradov, poradné sbory u náčelníkov železníc zo zástupcov dopravných odborov rád krajských národných výborov a zástupcov hospodárskych organizácií; podrobnosti upravia štatúty týchto poradných sborov, ktoré vydá minister dopravy.

(4) Smernice pre zostavovanie plánov prepravy vydávajú minister predseda Štátneho úradu plánovacieho a minister dopravy podľa pokynov vlády.

§ 10
Rozdelenie plánu prepravy podľa tovaru

Plán prepravy sa zostavuje podľa skupín tovaru určených smernicami (§ 9 ods. 4).

§ 11
Plánovanie tovaru na vozne a tony

Plán prepravy vyjadruje normu prepráv počtom vozňov pre každú skupinu tovaru. Pre uhlie, koks, rudu, kovový šrot, surové kovy, cement, tehly a škridle, kameň, štrk, piesok, obilie, mlynské výrobky, repu a rezky, zemiaky, soli a pre hnojivá vyjadruje plán prepravy normu prepráv tiež v tonách.

§ 12
Prideľovanie plánovaných noriem prepráv

(1) Podľa mesačného plánu prepravy sa prideľuje každému odosielateľovi mesačná plánovaná normy prepráv tovaru.

(2) Mesačnú plánovanú normu prepráv tovaru prideľuje náčelník železnice podľa schváleného plánu prepravy, a to podľa rozhodnutí (rozpisu plánu) ústredných úradov, ktorým vláda uložila rozdelenie noriem prepráv príslušného tovaru.

(3) Mesačnú plánovanú normu prepráv tovaru v kusových zásielkach rozdeľuje pre odosielateľov náčelník železnice, a to po predchádzajúcom prejednaní v stálom poradnom sbore pre veci železničnej prepravy.

(4) Odosielatelia tovaru určujú priamo odosielacie stanice, stanice určenia a prijímateľov tovaru.

§ 13
Zákaz nehospodárnych prepráv

(1) Ministerstvo dopravy je oprávnené vylúčiť z plánov predložených odosielateľmi tie prepravy, ktoré spôsobujú nehospodárne využitie prevádzkových prostriedkov železníc (križujúce sa prepravy, zbytočne ďaleké prepravy a prepravy na príliš krátke vzdialenosti); o tom musia byť bezodkladne upovedomené zúčastnené ústredné úrady. Ak je to potrebné, určí vláda najväčšiu vzdialenosť pre prepravu niektorých druhov tovaru.

(2) Kto zaviní nehospodárne použitie prepravy, zodpovedá za to podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

§ 14
Normy pre prepravu tovaru v kusových zásielkach

Tovar v kusových zásielkach sa prijíma na prepravu v medziach osobitných denných noriem, určených náčelníkom železnice. Na účet týchto noriem sa zabezpečuje tiež nakladanie kusových zásielok železnicou do vozňov určených pre takýto tovar.

§ 15
Prijímanie tovaru na prepravu v kusových zásielkach

(1) Tovar v kusových zásielkach sa prijíma na prepravu po predchádzajúcom ohlásení odosielateľa podľa osobného rozhodnutia náčelníka stanice.

(2) Kusové zásielky musia byť ohlásené vopred, a to najskôr 5 dní a najneskôr deň pred privezením tovaru. Postup pre preberanie týchto ohlásení určí náčelník železnice, ktorý pre kusové zásielky každý mesiac určuje tiež druhy tovaru, ktoré sa majú prijímať na prepravu prednostne.

(3) V záujme riadneho využívania vozňov môže minister dopravy príjem kusových zásielok na prepravu obmedziť alebo zastaviť, ak je o prepravu týchto zásielok postarané inak.

§ 16
Využívanie plánovaných noriem prepravou tovaru v kusových zásielkach

(1) Odosielateľ je oprávnený využiť jemu pridelenú normu prepráv (§ 12 ods. 1 a 2) prepravou tovaru v kusových zásielkach; tieto zásielky sa zahrňujú do mesačného plánu prepravy.

(2) V takomto prípade smie odosielateľ naložiť do jedného vozňa zásielky pre rôzne stanice určenia, ak beží vozeň do prvej vykládkovej stanice aspoň 100 km; náčelník železnice je oprávnený určiť kratšiu vzdialenosť.

§ 17
Plánované normy prekládky tovaru v priamej združenej železničnej a vodnej preprave

(1) V mesačných plánoch prepravy po železničných tratiach a po vode sa určujú zvlášť pre každú železnicu a pre každý plavebný podnik plánované normy pre prekládku tovaru v priamej združenej železničnej a vodnej preprave.

(2) Všetok tovar v priamej združenej železničnej a vodnej preprave, počítajúc do toho i tovar, ktorý sa prijíma na prekládku v malých množstvách, sa prekladá v rámci týchto noriem.

(3) Plánované normy prekládky tovaru, ktoré boli pojaté do mesačných plánov prepravy, rozdeľujú náčelníci železníc a vedúci plavebných podnikov medzi prekladištné stanice a prístavy.

(4) Pri tovare, ktorý prechádza z lode na železnicu, prideľuje v rámci schváleného plánu prepravy pre plavebný podnik každému prístavu mesačnú normu prekládky náčelník železnice po dohode s vedúcim plavebného podniku.

(5) Pri tovare, ktorý prechádza zo železnice na loď, prideľuje v rámci schváleného plánu prepravy pre železnicu každej prekladištnej stanici mesačnú normu prekládky vedúci plavebného podniku po dohode s náčelníkom železnice.

(6) Smernice pre prekládku tovaru, prichystanie a využitie vozňov a lodného priestoru, ako aj pre využitie skladištných miestností a otvorených skládok, vydajú po vzájomnej dohode pre každú prekladištnú stanicu vedúci služobne plavebného podniku v prístave a náčelník prekladištnej stanice.

(7) Podrobné predpisy o priamej združenej železničnej a vodnej preprave vydá minister dopravy, ktorý tiež určí, na ktoré prekladištné stanice a prístavy sa ustanovenia odsekov 1 až 6 vzťahujú a od ktorého dňa.

§ 18
Preprava tovaru vo vozňoch patriacich prepravcom a prenájom vozňov

(1) Preprava tovaru vo vozňoch patriacich prepravcom alebo vo vozňoch nimi najatých sa nezahrňuje do plánu prepravy.

(2) Takúto prepravu povoľuje náčelník železnice podľa danej prevádzkovej a prepravnej výkonnosti železníc.

(3) Zakazuje sa prenajímať prepravcom vozne z vozňového parku prideleného železnici pre splnenie plánu prepravy.

§ 19
Päťdňové prihlášky nakládky tovaru

(1) Nakládka tovaru podľa mesačného plánu prepravy sa vykonáva buď spôsobom stanoveným priamo v pláne alebo v rámci plánu spôsobom stanoveným osobitnými dohovormi medzi náčelníkom železnice a odosielateľom.

(2) Na dosiahnutie lepšieho súladu v prácach staníc a závodov pre splnenie plánu prepravy, je odosielateľ povinný predložiť náčelníkovi stanice prihlášku nakládky tovaru najneskoršie 3 dni pred každým nastávajúcim päťdňovým obdobím a rozvrhnúť nakládku na jednotlivé kalendárne dni tohto obdobia; päťdňové obdobie obsahujú aj dni pracovného pokoja a určí ich minister dopravy.

(3) Zhodne s mesačným plánom prepravy dáva náčelník oddelenia železnice staniciam na každé päťdňové obdobie rozkaz (úkol) pre nakládku. Náčelník stanice určuje každému odosielateľovi deň, kedy má nakladať. Pre kusové zásielky môže určiť náčelník stanice deň nakládky až pri privezení tovaru (§ 15).

§ 20
Zákaz nakládky tovaru pre určité smery

Pri udalostiach živelného rázu alebo pri veľkých nehodách, ktoré mali za následok prerušenie dopravy, je náčelník železnice oprávnený vydať zákaz nakládky tovaru pre určité smery. O tom musí byť ihneď upovedomené Ministerstvo dopravy, ktoré tiež určí dobu platnosti zákazu. V iných prípadoch môže vydať zákaz nakládky len minister dopravy; tento zákaz nakládky na čas dlhší ako päť dní môže však vydať len so súhlasom predsedu vlády. O opatrení ministra dopravy, musia byť okamžite upovedomené zúčastnené ústredné úrady.

§ 21
Zmena odosielacej stanice

Zmena odosielacej stanice určenej plánom prepravy je dovolená len v obvode oddelenia železnice nadriadeného odosielacej stanici, ak o to odosielateľ požiada a ak náčelník oddelenia súhlasí; žiadosť musí dôjsť náčelníkovi oddelenia najneskoršie dva dni pred počiatkom päťdňového obdobia.

§ 22
Zmena normy prepráv určenej plánom, zmena druhu tovaru a série vozňov. Nadmerná prihláška nakládky tovaru

(1) Zväčšiť alebo zmenšiť normu prepráv určenú mesačným plánom prepravy sa zakazuje. Zámenu tovaru určitého druhu tovarom iného druhu môže povoliť náčelník železnice len v rámci jednotlivých skupín tovaru uvedených v zozname tovaru. Zmeniť sériu vozňa určenú plánom za vozeň inej série môže pre nakládku dovoliť náčelník železnice; nahradiť kryté vozne otvorenými je však dovolené len pri tovare, pre ktorý je taký spôsob prepravy dovolený príslušnými predpismi.

(2) Kto zaviní predloženie nadmerných prihlášok nakládky alebo pre také prihlášky nakládku nesplní, zodpovedá za to podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

§ 23
Sústredenie nakládky

(1) Odosielatelia a železnica sú povinní plniť mesačný plán prepravy čo najrovnomernejšie. Železnica je však oprávnená, ak odosielateľ bude mať dostatok tovaru pre nakládku, v rámci určeného celkového plánu prepravy sústrediť nakládku pre utvorenie ucelených vlakov a zhustených prepráv, ako aj neúplnú nakládku doplniť podľa plánu.

(2) Pri pridelení mesačnej plánovanej normy prepráv určí náčelník železnice počet ucelených vlakov; tento počet je pre odosielateľa záväzný. Plán tvorenia ucelených vlakov podľa smerov určí náčelník železnice po dohode s odosielateľom.

(3) Sústredenie nakládky pre utvorenie zhustených prepráv a pre doplnenie neúplnej nakládky vykonáva náčelník železnice; pritom je povinný prihliadnuť k najvyššej technickej výkonnosti nakladacích miest odosielateľa. Nakládku tovaru možno sústrediť až do dvojnásobku dennej plánovanej priemernej normy, ak činí táto norma najviac 20 vozňov, inak najviac do jedenapolnásobku dennej priemernej normy.

(4) Sústredenie nakládky, ktoré presahuje hranice uvedené v odseku 3, môže byť vykonané len s predchádzajúcim súhlasom odosielateľa.

(5) O zamýšľanom sústredení nakládky v nastávajúcom päťdňovom období upovedomí železnica odosielateľa 24 hodín pred začatím tohto obdobia.

(6) O prichystaní vozňov nad dennú normu určenú plánom prepravy upovedomí stanica odosielateľa najneskoršie do 14. hodiny dňa, ktorý predchádza dňu prichystania vozňov.

(7) Vozne, ktoré železnica neprichystala včas podľa plánu prepravy, ktoré však do konca mesiaca nahradila, sa započítavajú železnici do splnenia mesačného plánu prepravy pre príslušného odosielateľa.

(8) Vozne, ktoré železnica prichystala nad plánovanú normu bez upovedomenia odosielateľa a ktoré odosielateľ nenaložil, sa železnici do splnenia plánu prepravy nezapočítavajú.

§ 24
Dovoz tovaru do stanice predodňom určeným pre nakládku

Náčelník stanice môže povoliť, pokiaľ na to stačia skladovacie priestory určené pre ukladanie podávaného tovaru, aby tovar bol privezený do stanice predodňom určeným pre nakládku (§ 19 ods. 3).

§ 25
Pozemky železníc pre ukladanie tovaru

Železnica môže prenechať prepravcovi voľné časti staničných pozemkov, aby ich dočasne používal pre ukladanie tovaru. Tovar, ktorý je na týchto pozemkoch uložený, sa nepovažuje za tovar prijatých železnicou na prepravu; dohľad naň prislúcha prepravcovi.

§ 26
Podaj tovaru so skladovacích priestorov prepravcov

Podaj tovaru na prepravu zo skladovacích priestorov priliehajúcich ku staniciam a patriacich prepravcom upravujú predpisy, ktoré vydá minister dopravy.

§ 27
Vyhlásenie zákazu nakládky

(1) Ak bola nakládka pre určité smery alebo do určitých staníc zakázaná (§ 20 a § 49 ods. 1 písm. b), vydajú náčelníci železníc staniciam rozkaz o zastavení prijímania tovaru určeného pre tieto smery alebo stanice.

(2) Zastavenie prijímania tovaru oznámi stanica vyhláškou, ktorú vyvesí pri nákladnej pokladnici ihneď, len čo dôjde rozkaz náčelníka železnice, vždy však najneskoršie 6 hodín pred zastavením prijímania tovaru.

(3) Vyhlášky o zastavení prijímania tovaru zapisuje stanica do osobitného záznamníka.

§ 28
Preprava tovaru okľukou

(1) Tovar prijatý na prepravu sa prepravuje najkratšou cestou.

(2) Ak vzniknú ťažkosti v preprave tovaru po najkratšej ceste, alebo ak je to potrebné pre najúčelnejšie využitie prepravných prostriedkov, môžu byť stanovené nutné okľuky podľa smerníc, ktoré vydá minister dopravy.

(3) Vláda stanoví, kedy a ktorý tovar treba prepravovať namiesto železnicou po vode.

§ 29
Nákladný list. Čas prijatia tovaru na prepravu

(1) Súčasne s tovarom podávaným na prepravu odovzdá odosielateľ železnici nákladný list, ktorý tovar sprevádza po celej jeho prepravnej ceste. Tovar sa považuje za prijatý na prepravu, len čo ho odosielacia stanica prijala súčasne s nákladným listom a odosielateľ zaplatil sumy, ktoré musia byť zaplatené pri podaji tovaru na prepravu.

(2) Čas prijatia tovaru na prepravu potvrdí stanica odtlačkom dátumovej pečiatky na nákladnom liste.

(3) Predpisy o používaní nákladného listu a listín, ktoré ho nahradzujú, vydá minister dopravy.

§ 30
Spisovanie nákladného listu odosielateľom. Zodpovednosť za zápisy v nákladnom liste

(1) Nákladný list spisuje a podpisuje odosielateľ. Ak odosielajú tovar úrady, podniky alebo organizácie, musí byť v nákladnom liste okrem označenia alebo pečiatky odosielateľa zapísané meno odosielateľovho zamestnanca, ktorý nákladný list podpisuje.

(2) Nákladný list musí znieť na meno určitého prijímateľa tovaru (adresáta).

(3) Za správnosť svojich zápisov v nákladnom liste zodpovedá odosielateľ (§§ 76 a 77).

(4) Železnica je oprávnená preskúmať správnosť týchto zápisov.

(5) Ak o to žiada odosielateľ, vydá mu stanica potvrdenku o prijatí tovaru na prepravu.

§ 31
Obal, stav a označenie tovaru

(1) Ak tovar vyžaduje obal, aby bol chránený pred stratou alebo poškodením za prepravy, musí byť podaný na prepravu v riadnom obale, ktorý zabezpečuje úplnú neporušenosť tovaru.

(2) Ak je takýto tovar podávaný na prepravu bez obalu alebo s obalom nedostatočným alebo nezodpovedajúcim povahe tovaru, je železnica povinná prijatie tovaru odmietnuť. Ak o to požiada odosielateľ, spíše sa o odmietnutí tovaru zápisnica; odpis zápisnice sa vydá odosielateľovi.

(3) Ak je tovar podávaný na prepravu v obale, ktorý má len také chyby, pre ktoré nehrozí zrejme nebezpečenstvo straty alebo poškodenia tovaru za prepravy, môže železnica tovar prijať na prepravu, avšak len s podmienkou, že v nákladnom liste a v potvrdenke o prijatí tovaru na prepravu bude urobený záznam o chybách obalu. Záznam v nákladnom liste urobí odosielateľ a je povinný ho podpísať. Cenný tovar musí byť podaný na prepravu vždy v riadnom obale; železnica preto odmietne jeho prijatie, i keď obal má len také chyby, pre ktoré nehrozí nebezpečenstvo straty alebo poškodenia tovaru.

(4) Rovnako sa overí chybný stav tovaru, ktorý nevyžaduje obal, ak je chybný stav zistený pri prijímaní tovaru.

(5) Ministerstvo dopravy môže stanoviť, kedy je potrebné okrem záznamu v nákladnom liste spísať tiež zápisnicu.

(6) Odosielateľ je povinný označiť tovar, ktorý podáva na prepravu; podrobnosti a výnimky z povinnosti označovať tovar určí minister dopravy.

§ 32
Zisťovanie váhy tovaru podávaného na prepravu

(1) Odosielatelia odovzdávajú železnici a železnica od nich prijíma na prepravu tovar podľa váhy, a ak to so zreteľom na povahu tovaru stanoví minister dopravy, podľa kusov. Ak nie sú váhy, môže sa váha zistiť odhadom.

(2) Pri tovare, ktorý sa nakladá zo skladíšť stanice alebo na koľajách stanice, zisťuje váhu železnica; pri tovare, ktorý sa nakladá na vlečkách, na zložištiach odosielateľov alebo na iných miestach, ktoré nie sú určené pre všeobecné používanie, zisťuje váhu odosielateľ alebo po dohode s odosielateľom železnica.

(3) Ak prislúcha zistiť váhu tovaru železnici, vyznačí váhu v nákladnom liste železnica; inak vyznačí váhu odosielateľ.

(4) Železnica je oprávnená preskúmať váhu tovaru, ktorú udal odosielateľ. Pokiaľ železnica váhu tovaru udanú odosielateľom nepreskúmala a nevyznačila v nákladnom liste, nie je údaj váhy dôkazom proti železnici.

(5) Minister dopravy môže určiť stanice, v ktorých sa tovar prijíma na prepravu len podľa váhy udanej odosielateľom v nákladnom liste; tak isto môže stanoviť zoznam tovaru, ktorý sa prijíma na prepravu len podľa takto udanej váhy.

§ 33
Povinnosť železnice nakladať a vykladať tovar

(1) Železnica nakladá a vykladá tovar

a) pri svojich skladištiach alebo na iných miestach pre ukladanie tovaru, ktoré sú určené pre všeobecné používanie,

b) pri skladištiach alebo na iných miestach v nákladovom obvode stanice, ktoré nie sú určené pre všeobecné používanie, ak je priemerný počet vozňov odoslaných tým istým odosielateľom alebo došlých pre toho istého prijímateľa najviac 10 za 24 hodín; priemerný počet vozňov sa určí podľa mesačného počtu podaných alebo došlých zásielok.

(2) Poplatok za nakladanie a vykladanie v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) určuje tarifa. Podmienky pre nakladanie a vykladanie a výšku odplaty v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) určujú dohovory železníc s odosielateľmi alebo prijímateľmi.

§ 34
Povinnosť odosielateľa a prijímateľa nakladať a vykladať tovar

(1) Odosielateľ nakladá a prijímateľ vykladá tovar

a) na miestach mimo nákladového obvodu stanice, ktoré nie sú určené pre všeobecné používanie,

b) na miestach v nákladovom obvode stanice, ktoré nie sú určené pre všeobecné používanie, ak je priemerný počet vozňov odoslaných tým istým odosielateľom alebo došlých tomu istému prijímateľovi viac ako 10 za 24 hodiny; priemerný počet vozňov sa určí podľa mesačného počtu podaných alebo došlých zásielok,

c) bez zreteľa na miesto, ak ide o

1. nebezpečný tovar,
2. tovar voľne ložený a sypaný alebo o kvapaliny v nádržkových vozňoch,
3. tovar prepravovaný v ucelených vlakoch tvorených odosielateľom,
4. ťažké predmety, ktoré vážia jednotlive viac ako 500 kg,
5. tovar, pre nakladanie alebo vykladanie ktorého treba zvláštne zariadenie, ktoré železnice nemajú,
6. tovar prepravovaný vo vozňoch patriacich prepravcom alebo vo vozňoch nimi najatých,
7. tovar prepravovaný so sprievodcami a iný tovar prepravovaný podľa osobitných predpisov.

(2) Ak je odosielateľ povinný tovar nakladať a prijímateľ tovar vykladať, môže železnica prevziať nakladanie alebo vykladanie dohodou s odosielateľom alebo prijímateľom.

(3) Podrobné predpisy o nakladaní a vykladaní tovaru železnicou, odosielateľom a prijímateľom vydá minister dopravy, ktorý tiež určí so zreteľom na druhy tovaru lehoty pre nakladanie odosielateľom a lehoty pre vykladanie prijímateľom.

(4) Minister dopravy môže na prechodný čas stanoviť, že odosielatelia sú povinní nakladať a prijímatelia vykladať i tovar, ktorý inak je povinná nakladať alebo vykladať železnica.

§ 35
Upovedomenie odosielateľa a prijímateľa o čase prichystania vozňov

(1) Ak má tovar nakladať odosielateľ alebo vykladať prijímateľ, musí byť odosielateľ upovedomený o čase prichystania vozňov na nakladanie a prijímateľ o čase prichystania vozňov na vykladanie telefonicky alebo iným spôsobom, ktorý určí minister dopravy.

(2) Po uplynutí určených nakladacích alebo vykladacích lehôt môže železnica tovar z vozňov vyložiť na účet odosielateľa alebo prijímateľa.

(3) Prestoj vozňov prichystaných ako v staniciach železníc, tak i na vlečkách na nakladanie odosielateľom alebo na vykladanie prijímateľom vykazuje stanica podľa čísiel vozňov; výnimky môže určiť minister dopravy.

§ 36
Dodacie lehoty pre tovar

(1) Dodacie lehoty sú

a) pre obyčajný tovar pri vzdialenosti
do 150 tarifných kilometrov 24 hodín,
od 151 do 350 tarifných kilometrov 48 hodín,
od 351 do 550 tarifných kilometrov 72 hodín,
nad 550 tarifných kilometrov
za každých i začatých 200 ďalších tarifných kilometrov 24 hodín,
k časom takto vypočítaným sa pripočíta 12 hodín;

b) pre rýchlotovar za každých začatých 400 tarifných kilometrov 24 hodín;
k času takto vypočítanému sa pripočíta 10 hodín.

(2) Pre obyčajný tovar podaný na prepravu v ucelenom vlaku sa dodacie lehoty skracujú pri vzdialenosti od 151 do 350 tarifných kilometrov o 12 hodín a pri vzdialenosti nad 350 tarifných kilometrov o 24 hodín.

(3) Minister dopravy môže určiť predĺženie dodacích lehôt pre prepravu cez najdôležitejšie železničné uzly, pre rozptyl ucelených vlakov, pre prechod tovaru na trať o inom rozchode, pre prepravu kusových zásielok, pri zmene stanice určenia, pre prepravu cez pohraničné prechodové stanice, z týchto staníc alebo do týchto staníc a pre prepravu po málo výkonných tratiach. Toto predĺženie musí sa uverejniť aspoň vyhláškou v stanici a nadobúda účinnosť najskoršie uverejnením.

(4) Dodacia lehota sa začína uplynutím 24. hodiny dňa, keď bol tovar prijatý na prepravu.

(5) Ak bol tovar prijatý na prepravu predo dňom nákladky určeným náčelníkom stanice, začína sa dodacia lehota uplynutím 24. hodiny dňa, keď tento tovar mal byť naložený.

(6) Vzdialenosť pre výpočet dodacej lehoty sa zisťuje podľa dĺžky cesty, po ktorej bol tovar prepravený.

(7) Dodacia lehota sa považuje za zachovanú, ak železnica pred uplynutím určenej dodacej lehoty vyložila tovar v stanici určenia a urobila o tom záznam alebo prichystala vozeň na vykladanie prijímateľom. Pri tovare, ktorý železnica dodáva prijímateľovi do domu, považuje sa dodacia lehota za zachovanú, ak tovar bol dodaný prijímateľovi do uplynutia dodacej lehoty.

(8) Ak sa prichystanie vozňa na vykladanie zdržalo z dôvodov, ktoré sú na strane prijímateľa (napr. preto, že celá dĺžka jeho vykladacieho miesta je obsadená), považuje sa dodacia lehota za zachovanú, ak došiel tovar do stanice určenia pred uplynutím určenej dodacej lehoty a ak železnica o tom urobila záznam.

(9) Ak bol tovar zadržaný na ceste podľa colných, veterinárnych alebo iných správnych predpisov alebo pre úpravu alebo pre prekladanie tovaru bez zavinenia železnice, dodacia lehota neplynie po čas zadržania tovaru. O zadržaní tovaru urobí železnica v nákladnom liste záznam a uvedie v ňom dôvod a čas zadržania.

§ 37
Zmena stanice určenia

(1) Zmeniť stanicu pred podajom tovaru na prepravu je dovolené so súhlasom náčelníka oddelenia železnice, ktoré je nadriadené odosielacej stanici, a to len vtedy, ak ide o zmeny v obvode železnice určenia určené plánom prepravy, ak je zachovaný ten istý smer a ak vzdialenosť do novej stanice určenia nie je väčšia ako do pôvodnej stanice; odchýlky môže určiť minister dopravy po dohode s ministrom predsedom Štátneho úradu plánovacieho.

(2) V iných prípadoch môže pred podajom tovaru na prepravu mimoriadne povoliť zmenu stanice určenia len náčelník železnice, v obvode ktorej leží nová stanica určenia, a to pre každý prípad osobitne.

(3) Zmenu stanice určenia pri tovare, ktorý bol už prijatý na prepravu, možno povoliť, ak odosielateľ, prijímateľ alebo ústredný úrad, nadriadený odosielateľovi alebo prijímateľovi zaplatí za požadovanú zmenu pokutu v sume 300 Kčs. Ak požiada o zmenu stanice určenia ústredný úrad, je povinný vykonať tiež vyrovnanie medzi odosielateľom, prijímateľom pôvodne uvedeným v nákladnom liste a skutočným prijímateľom tovaru. Podrobnosti určí minister dopravy, ktorý môže v odôvodnených prípadoch výšku pokuty tiež znížiť.

§ 38
Zmena prijímateľa tovaru

(1) Odosielateľ môže zmeniť prijímateľa označeného v nákladnom liste; príkaz na takú zmenu odovzdá náčelníkovi odosielacej stanice.

(2) Prijímateľ označený v nákladnom liste môže po príchode tovaru do stanice určenia preniesť oprávnenie na odber tovaru na iného prijímateľa (§ 44 ods. 1).

(3) Okrem odosielateľa a prijímateľa môže zmeniť prijímateľa len ústredný úrad nadriadený odosielateľovi alebo prijímateľovi. Ak tento ústredný úrad požiada o zmenu prijímateľa, je povinný vykonať vyrovnanie medzi odosielateľom, prijímateľom pôvodne uvedeným v nákladnom liste a skutočným prijímateľom tovaru.

§ 39
Preprava tovaru s udanou cenou

(1) Odosielateľ môže pri tovare podanom na prepravu udať cenu. Udaná cena nesmie prevyšovať skutočnú cenu tovaru. Pri rozpore o výške ceny medzi odosielateľom a odosielacou stanicou sa určí cena tovaru znaleckým odhadom; o tom sa spíše zápisnica, ktorej odpis dostane odosielateľ.

(2) Minister dopravy určí, ktorý tovar sa prijíma na prepravu len bez udania ceny, ako aj ktorý tovar, v ktorých prípadoch a pri akom spôsobe prepravy sa prijíma na prepravu len s udanou cenou.

(3) Za udanie ceny vyberá železnica poplatok určený tarifou.

§ 40
Preprava tovaru na dobierku

(1) Na prepravovaný tovar môže odosielateľ uložiť dobierku. Za odoslanie tovaru na dobierku vyberá železnica poplatok určený tarifou.

(2) Podrobné predpisy, najmä tiež o vyrovnávaní dobierok, vydá minister dopravy.

§ 41
Upovedomenie prijímateľa o došlom tovare, ktorý vykladá železnica

(1) Stanica určenia je povinná odoslať prijímateľovi zprávu, že došiel tovar, ktorý vykladá železnica; zprávu podá ešte v deň, keď tovar došiel, najneskoršie však do 12. hodiny nasledujúceho dňa, a to telefonický alebo iným spôsobom, ktorý určí minister dopravy. Prijímateľ môže odovzdať stanici určenia vyhlásenie o tom, komu alebo akým spôsobom má byť podaná zpráva o došlom tovare.

(2) Za podanie zprávy vyberá železnica poplatok určený tarifou.

(3) Ak železnica zo svojej viny nepodá zprávu o došlom tovare včas, stráca nárok na poplatok za uloženie tovaru (§ 42 ods. 2) za čas, ktorý uplynul do podania zprávy.

§ 42
Uloženie došlého tovaru

(1) Došlý tovar sa uloží v stanici určenia zadarmo na čas najviac 24 hodín.

(2) Tento čas sa začína uplynutím 24. hodiny dňa, keď bol tovar vyložený. Po uplynutí tohto času vyberá železnica za uloženie tovaru poplatok určený tarifou.

§ 43
Platenie prepravného

(1) Za prepravu tovaru sa platí pri podaji tovaru na prepravu, a to spôsobom, ktorý určí Štátna banka československá a schváli minister financií po dohode s ministrom dopravy, alebo v hotovosti.

(2) Ak odosielateľ nezaplatil prepravné pri podaji tovaru na prepravu, vyberie od neho železnica pokutu vo výške 1 % prepravného za každý deň premeškania a stanica tovar neodošle, dokiaľ prepravné nebude zaplatené; dodacia lehota sa začína uplynutím 24. hodiny dňa, keď bolo prepravné zaplatené. Ak prepravné nebolo zaplatené ani v lehote určenej ministrom dopravy, vykoná sa likvidácia tovaru (§ 46 ods. 2).

(3) Časť prepravného, ktorá nebola pri podaní tovaru vybraná, vyberie železnica od prijímateľa pri vydaní tovaru.

(4) Pri preprave vývozného tovaru a pri preprave tovaru v priamej združenej železničnej a vodnej preprave je dovolené ústredné vyrovnávanie prepravného štátnou bankou.

(5) Smernice o ústrednom vyrovnávaní prepravného vydá minister dopravy po dohode s ministrom financií.

(6) Ak prepravné vyrovnávané ústredne nebolo uhradené v určenej lehote, je platobník povinný platiť za každý deň meškania pokutu vo výške pol promile neuhradenej sumy. Po uplynutí desaťdennej lehoty meškania je železnica oprávnená zastaviť príjem tovaru, podávaného na prepravu liknavým platobníkom alebo na adresu liknavého platobníka.

§ 44
Výdaj tovaru prijímateľovi

(1) Železnica vydá tovar v stanici určenia prijímateľovi označenému v nákladnom liste. Prevod oprávnenia na odber tovaru na iného prijímateľa musí sa preukázať listinami.

(2) S tovarom vydá železnica prijímateľovi nákladný list; ak sa vyrovnáva prepravné ústredne, vydá mu na jeho žiadosť namiesto nákladného listu jeho odpis.

§ 45
Preskúmanie váhy a stavu tovaru v stanici určenia

(1) Prijímateľ môže žiadať, aby v stanici určenia bola preskúmaná váha tovaru; železnica žiadosti vyhovie, ak to dovoľujú prevádzkové pomery. Ak stanica spisuje zápisnicu o čiastočnej strate alebo poškodení tovaru (§ 91), zisťuje sa váha, ak je to potrebné, ako aj stav tovaru. Stav tovaru sa tiež zisťuje, ak sú zistené okolnosti, ktoré nasvedčujú zmene akosti tovaru.

(2) Za preskúmanie váhy tovaru vyberá železnica poplatok vo výške určenej tarifou, avšak len vtedy, ak rozdiel váh zistený preskúmaním neprevyšuje normu prirodzenej straty váhy.

(3) Železnica je povinná preskúmať v stanici určenia váhu tovaru, ktorý došiel v poškodenom vozni alebo vo vozni s porušenými plombami.

§ 46
Likvidácia neodobraného tovaru

(1) Ak tovar nebol odobraný do 120 hodín od vyloženia železnicou alebo od prichystania vozňov na vyloženie prijímateľom, vykoná sa jeho likvidácia.

(2) Likvidácia sa vykonáva podľa predpisov o dražbách mimo exekúcie. Železničné zariadenie, ako aj predmety upotrebiteľné pre železničný zvršok možno však odovzdať jednotkám železníc priamo; podrobnosti určí minister dopravy.

(3) Minister dopravy môže určiť, že sa lehota podľa ods. 1 pri niektorých druhoch tovaru alebo pre určité skupiny prijímateľov zkracuje alebo predlžuje.

§ 47
Použitie výťažku z likvidácie tovaru

(1) Z peňazí získaných likvidáciou tovaru sa uhradia prednostne pred všetkými ostatnými pohľadávkami viaznúcimi na tovare pohľadávky, ktoré patria železnici za prepravu tohto tovaru. Zvyšok bude vydaný

a) prijímateľovi, ak predloží doklad o zaplatení tovaru,

b) odosielateľovi v ostatných prípadoch.

(2) Peňažné sumy, ktoré prijímateľ alebo odosielateľ do 6 mesiacov odo dňa likvidácie tovaru nevybral, pripadajú k dobru štátnej pokladnici na rozpočet Ministerstva dopravy.

(3) Ak výťažok likvidácie nestačí na úhradu pohľadávky, môže železnica vymáhať na odosielateľovi nedoplatok prepravného a za čas najviac 20 dní nedoplatok poplatku za uloženie tovaru.

§ 48
Osobitné lehoty pre povinný odvoz tovaru zo stanice

(1) Minister dopravy určí osobitné lehoty pre povinný odvoz zo staníc, ak ide o tovar:

a) ktorý sa rýchle kazí,

b) pre uloženie ktorého treba zriadiť osobitné miestnosti alebo prideliť značné plochy pozemkov,

c) ktorého dlhšie uloženie nebude uznané za prípustné z dôvodov bezpečnostných alebo zdravotných alebo pre jeho neskladnosť,

d) ktorý bol vyplatený, nebol však zo stanice odvezený.

(2) Po uplynutí určených lehôt sa považuje tovar za neodobraný a vykoná sa jeho likvidácia (§ 46 ods. 2).

§ 49
Osobitné opatrenia na urýchlenie vykladania a odvozu tovaru

(1) Náčelník železnice môže pri nadmernom nahromadení sa tovaru v stanici určenia:

a) zvýšiť poplatok za uloženie tovaru až na päťnásobok a so súhlasom ministra dopravy až na desaťnásobok, ako aj zvýšiť pokutu za predržanie vozňov (zdržné) nad 48 hodín nad určené lehoty až na dvojnásobok a so súhlasom ministra dopravy až na trojnásobok; takto zvýšené zdržné sa počíta za celý čas predržania vozňov nad určené lehoty,

b) zakázať na čas najdlhšie 48 hodín nakládku všetkého alebo niektorého tovaru do príslušnej stanice, ak nejde o stanicu, ktorú určil minister dopravy ako stanicu mimo triedy; o tom musí bezodkladne upovedomiť ministra dopravy a zákaz uverejniť výveskami v staniciach, a pokiaľ to bude účelné, tiež v tlači; zákaz nakládky tovaru na čas dlhší ako 48 hodín, a taktiež každý zákaz nakládky do stanice mimo triedy, môže náčelník železnice vydať na najdlhší čas 120 hodín a len so súhlasom ministra dopravy,

c) určiť, že prijímateľ je povinný použiť na odvoz došlého tovaru prostriedky dopravných podnikov, a to buď podľa dohody s nimi alebo podľa rozhodnutia príslušného odboru rady okresného alebo krajského národného výboru, vydaného podľa osobitných predpisov.

(2) Náčelník stanice môže na účet odosielateľa alebo prijímateľa pri nadmernom nahromadení tovaru v stanici určenia

a) odovzdať došlý tovar na uloženie do verejných skladíšť,

b) použiť pre vyloženie došlých vozňov iné voľné skladištia v obvode stanice po dohode s ich majiteľmi.

(3) Opatrenia uvedené v odsekoch 1 a 2 vystupujú do platnosti až 24 hodín po tom, keď boli uverejnené výveskou v stanici.

(4) Uverejnenie vykonaných opatrení a čas ich platnosti zaznamená stanica v osobitnom záznamníku.

§ 50
Vyberanie prepravného za tovar vydaný orgánu štátnej správy alebo súdu

Dlhované prepravné za tovar vydaný za prepravy orgánu štátnej správy alebo súdu uhradzuje železnici orgán štátnej správy alebo súd, ktorý vydanie nariadil; vydanie tovaru nemožno však odoprieť, ak nebude prepravné ihneď zaplatené.

§ 51
Osobitné podmienky pre niektoré prepravy

Minister dopravy môže určiť osobitné podmienky pre prepravu

a) nebezpečného tovaru; minister dopravy môže tiež tento tovar, pokiaľ pre jeho prepravu neurčí osobitné podmienky, z prepravy vylúčiť,

b) tovaru zvláštnych vlastností (voľne ložený, sypaný, ktorý sa rýchle kazí, s prekročenou ložnou mierou atď.),

c) kusových zásielok, ktoré v záujme hospodárneho využitia vozňov majú byť zlúčené vo väčšie celky,

d) tovaru prepravovaného v ucelených vlakoch tvorených odosielateľmi,

e) tovaru prepravovaného vlakmi pre prepravu cestujúcich a rýchlymi nákladnými vlakmi,

f) tovaru prepravovaného v prepravných skriniach, vo vozňoch zvláštnej stavby (špeciálnych), vo vozňoch veľkopriestorových, ako aj vo vozňoch patriacich prepravcom alebo nimi najatých,

g) tovaru prepravovaného na úzkorozchodných tratiach.

§ 52
Zoznam tovaru, ktorého preprava je zakázaná

Zoznam tovaru, ktorého príjem na prepravu je zakázaný všeobecne alebo od určitých odosielateľov, vydá

a) minister dopravy, ak ide o tovar, ktorý nevyhovuje technickým zariadeniam železníc,

b) vláda v ostatných prípadoch.

Tretia časť
Preprava cestujúcich, cestovných batožín a spešnín

§ 53
Usporiadanie prepravy

(1) Železnice prepravujú cestujúcich a cestovné batožiny podľa cestovných poriadkov.

(2) Železnica je povinná vyvesiť platné cestovné poriadky v staniciach, a to v rozsahu zodpovedajúcom miestnej potrebe a miestnym možnostiam.

(3) Návrhy a posudky vo veciach cestovných poriadkov podáva železnici dopravný odbor rady krajského národného výboru po prerokovaní s krajskou odborovou radou; Ministerstvo dopravy môže určiť lehoty, v ktorých treba to urobiť. Tieto návrhy a posudky prerokuje železnica s dopravným odborom rady krajského národného výboru.

§ 54
Cestovné lístky. Ustanovenia o preprave

(1) Každý cestujúci musí mať platný cestovný lístok.

(2) Predpisy o preprave cestujúcich, o výdaji cestovných lístkov, o čase ich platnosti, o preprave ručných batožín, cestovných batožín a spešnín, o nosičoch a o úschovniach, ako aj o ukladaní pokút za porušenie ustanovení týchto predpisov, vydáva minister dopravy.

§ 55
Práva a povinnosti cestujúcich

(1) Cestujúci má právo

a) na miesto vo vozni podľa zakúpeného cestovného lístku,

b) vziať so sebou zadarmo jedno dieťa vo veku do 5 rokov, ak nezaberá osobitné miesto,

c) vziať so sebou zadarmo ručnú batožinu za podmienok, ktoré určí minister dopravy.

(2) Cestujúci je povinný zachovávať predpisy o preprave cestujúcich a o prevádzke na železnici. Dohľad na ručnú batožinu prislúcha jedine cestujúcemu.

(3) Ak cestujúcemu nebolo pridelené miesto, môže sa cesty vzdať, a ak nejde o prepravu v predmestských vlakoch, žiadať vrátenie sumy zaplatenej za cestovný lístok.

(4) Železnica je povinná starať sa o potrebné pohodlie cestujúcich a umožniť im, aby po čas svojho pobytu v staniciach a na ceste mohli použiť hygienické, spoločenské a kultúrne zariadenia; je povinná osobitne sa starať o hygienické zariadenia a o čistotu vozňov a železničných priestorov.

(5) Za porušenie ustanovení o preprave, najmä pokiaľ ide o nastupovanie a vystupovanie cestujúcich, zodpovedajú zamestnanci železnice podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

§ 56
Preprava cestovných batožín a spešnín

(1) Cestovné batožiny sa prijímajú na prepravu len vtedy, ak cestujúci predloží platný cestovný lístok; prepravujú sa vlakom, ktorým cestujúci cestuje, alebo ak to nie je možné, najbližším vhodným vlakom. Minister dopravy môže prepravu cestovných batožín pri niektorých vlakoch vylúčiť alebo obmedziť.

(2) Cestujúci môže pri podaji cestovnej batožiny udať jej cenu. Za udanie ceny cestovnej batožiny vyberá železnica poplatok určený tarifou.

(3) V stanici určenia uloží železnica cestovnú batožinu zadarmo po čas 24 hodín, ktorá sa začína uplynutím 24. hodiny dňa, keď cestovná batožina došla. Po uplynutí tohto času vyberá železnica za uloženie cestovnej batožiny poplatok určený tarifou. Ak cestujúci neodoberie cestovnú batožinu do 30 dní od uplynutia 24. hodiny dňa, keď bola batožina prichystaná, vykoná sa jej likvidácia (§ 46 ods. 2); minister dopravy môže túto lehotu pre jednotlivé stanice pri preplnení skladíšť skrátiť a poplatok za uloženie batožiny zvýšiť až na dvojnásobok.

(4) Minister dopravy vydá zoznam predmetov, ktoré nesmú byť prepravované ako cestovná batožina so zreteľom na ich nebezpečnosť pre osobnú dopravu alebo so zreteľom na technické podmienky nakládky alebo prepravy v batožinových vozňoch.

(5) Ustanovenia odsekov 2 až 4 platia obdobne pre prepravu spešnín.

§ 57
Nájdené predmety a likvidácia predmetov odovzdaných do úschovne

Ak sa do 30 dní nikto neprihlási o predmety nájdené v železničných staniciach, vo vozňoch alebo na tratiach, a keď ide o predmety, ktoré sa rýchle kazia, v lehote primerane kratšej, bude vykonaná po uplynutí zákonnej lehoty ich likvidácia podľa osobitných predpisov. Železnica vykoná likvidáciou predmetov, ktoré boli odovzdané do úschovní a neboli odobrané do 45 dní; ustanovenia §§ 46 a 47 o likvidácii neodobraného tovaru platia obdobne.

§ 58
Vstup na nástupište

Železnica je oprávnená vybrať od každého, kto nemá platný cestovný lístok, poplatok za vstup do častí stanice, ktoré železnica vyhlásila za uzavreté. Výšku poplatku určuje tarifa.

Štvrtá časť
Zodpovednosť železnice, odosielateľov, prijímateľov a cestujúcich

§ 59
Všeobecné ustanovenia

Železnica zodpovedá odosielateľom, prijímateľom a cestujúcim, a odosielatelia, prijímatelia a cestujúci zodpovedajú železnici podľa tohto poriadku a podľa predpisov vydaných na jeho vykonanie.

§ 60
Zákaz predbežných dohovorov o zmene alebo vylúčení zodpovednosti

Predbežné dohovory železnice s odosielateľmi, prijímateľmi alebo cestujúcimi, ktoré by mali zmeniť alebo vylúčiť zodpovednosť uloženú železnici, odosielateľom, prijímateľom alebo cestujúcim, sú neplatné, a akékoľvek záznamy o takýchto dohovoroch v prepravných listinách sú neúčinné.

§ 61
Zodpovednosť za nedodržanie poriadku a predpisov vydaných na jeho vykonanie

Zamestnanci železníc, úradov, podnikov a organizácií, i jednotliví občania zodpovedajú za nedodržanie tohto poriadku a predpisov vydaných na jeho vykonanie, podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

§ 62
Pokuty za nesplnenie plánu prepravy

(1) Za nesplnenie noriem určených mesačným plánom prepravy sú hmotne zodpovední odosielateľ i železnica; osoby, ktoré zavinili nesplnenie plánu prepravy, zodpovedajú podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

(2) Ak železnica neprichystá na nakladanie vozne pre tovar prihlásený podľa plánu prepravy, ako aj ak odosielateľ nenaloží podľa plánu prichystané vozne, ak odvolá nakladanie prihláseného tovaru alebo neprihlási na nakladanie tovar určený plánom, zaplatí pokutu 30 Kčs za dvojosový alebo trojosový vozeň akejkoľvek série.

(3) Štvorosový alebo viacosový vozeň akejkoľvek série sa počíta pri výpočte pokút za dva dvojosové vozne.

(4) Ak ide o tovar, pri ktorom plán prepravy vyjadruje normu prepráv tiež v tonách (§ 11), je pokuta namiesto sumy určenej v odseku 2 za každú nenaloženú tonu 2 Kčs.

(5) Ak železnica neprichystá vozne pre ucelený vlak alebo ak odosielateľ nenaloží ucelený vlak celkom, zaplatí železnica odosielateľovi alebo odosielateľ železnici za zmarenie vytvorenia uceleného vlaku okrem pokút uvedených v odsekoch 2 až 4 pokutu vo výške 500 Kčs.

(6) Minister dopravy môže určiť určitú hodinu kalendárneho dňa ako rozhodujúcu pre výpočet pokút za nesplnenie plánu prepravy.

§ 63
Oslobodenie odosielateľa od platenia pokút

(1) Odosielateľ sa oslobodzuje od platenia pokút určených v § 62, ak tovar nemohol byť naložený

a) pre požiar, snehové záveje a povodne, pri baniach tiež pre zosunutie nadložných vrstiev alebo explóziu, pri lomoch a pieskovniach tiež pre zaplavenie pracoviska, a pre nehody v závodoch, ktoré mali za následok prerušenie výroby na čas aspoň 72 hodín,

b) pre prerušenie nakladania tovaru a neprichystania vozňov pre nakladanie podľa § 20 a § 49 ods. 1 písm. b) alebo pre poruchy na dopravných zariadeniach odosielateľa spôsobené železnicou,

c) pretože odosielateľ nepoužil vozne, ktoré mu železnica prichystala pre sústredenie nakladania nad dennú plánovanú priemernú normu preto, že ho predtým o tom neupovedomila alebo nevyžiadala si na to jeho súhlas, pokiaľ súhlas je potrebný (§ 23), alebo odriekol nakladanie, pretože vozne nemohli byť prichystané v čase, keď podľa povahy tovaru boli súrne potrebné, a prepravil tovar preto iným dopravným prostriedkom,

d) pretože odosielateľ obstaral na vyzvanie strediska pre riadenie cestnej nákladnej dopravy plánovanú prepravu cestným vozidlom a oznámil to odosielacej stanici najneskoršie dva dni predo dňom, na ktorý má byť vozeň pre nakladanie prichystaný, a predložil doklad o vykonaní prepravy po ceste.

(2) Ak odosielateľ upozorní aspoň 48 hodín predo dňom nakladania železnicu, že vozne nepoužije, zníži sa pokuta, ktorú má zaplatiť, o tretinu.

(3) Minister dopravy môže po dohode s ministrom predsedom Štátneho úradu plánovacieho a ministrom zahraničného obchodu určiť ďalšie oslobodzovacie dôvody od platenia pokút, ak ide o vývozný alebo dovozný tovar.

§ 64
Oslobodenie železnice od platenia pokút

Železnica sa oslobodzuje od platenia pokút určených v § 62

a) pri požiari, snehových závejoch a povodniach,

b) pri prerušení nakladania tovaru a neprichystaní vozňov na nakladanie podľa § 20 a § 49 ods. 1 písm. b),

c) ak nemôže železnica prichystať vozne pre preplnenie vlečky odosielateľa alebo zložišťa alebo pre závadu na jeho dopravnom zariadení, pokiaľ ju sama nezavinila,

d) ak nahradí železnica v priebehu mesiaca vozne, ktoré odosielateľovi v jednotlivé dni neprichystala (§ 23 ods. 7).

§ 65
Záznamy o dôvodoch oslobodzujúcich od platenia pokuty

Dôvody, ktoré oslobodzujú odosielateľa alebo železnicu od platenia pokuty, zaznamenáva stanica v prehľade o plnení plánu prepravy; prehľad denne podpisuje náčelník stanice a odosielateľ. Ak sa zdráha odosielateľ prehľad podpísať alebo ak sa vyhýba podpisu, spíše stanica o tom zápisnicu.

§ 66
Vyúčtovanie pokút za nesplnenie plánu prepravy

(1) Náčelník stanice zostaví za uplynulý mesiac najneskoršie do 10. dňa nasledujúceho mesiaca vyúčtovanie pokút, ktoré patria železnici a pokút, ktoré patria odosielateľovi a oznámi ich odosielateľovi.

(2) Pre odosielateľov, ktorí vykonávajú hromadné nakladanie v rôznych staniciach železnice, môžu byť, ak tak rozhodne náčelník stanice, pokuty vyúčtované ústredne správou železnice; správa železnice je povinná oznámiť mesačný úhrn vyúčtovania odosielateľovi i stanici najneskoršie do 25. dňa nasledujúceho mesiaca.

(3) Sumy, ktoré podľa vyúčtovania patria železnici alebo odosielateľovi, musia byť zaplatené do 5 dní.

§ 67
Zodpovednosť železnice za neporušenosť tovaru

Železnica zodpovedá plne za neporušenosť tovaru prijatého na prepravu od chvíle prijatia tovaru na prepravu až do jeho vydania prijímateľovi alebo do jeho odovzdania inému podniku, orgánu štátnej správy alebo súdu, pokiaľ im železnica vydá tovar podľa platných predpisov.

§ 68
Vylúčenie zodpovednosti železnice za stratu alebo poškodenie tovaru

(1) Železnica nezodpovedá za stratu alebo poškodenie tovaru prijatého na prepravu, ak strata alebo poškodenie vznikli

a) udalosťami živelného rázu,

b) pre zvláštne prirodzené vlastnosti prepravovaného tovaru, ktoré mali za následok jeho lom, hrdzavenie, vnútornú skazu a pod.,

c) zavinením odosielateľa alebo prijímateľa,

d) z príčin súvisiacich s nakladaním alebo vykladaním tovaru, ak ho nakladal odosielateľ alebo vykladal prijímateľ,

e) prepravou tovaru v otvorených vozňoch, ak príslušné predpisy takúto prepravu dovoľujú a ak vznikla strata alebo poškodenie z príčin súvisiacich s týmto spôsobom prepravy,

f) pretože sprievodca odosielateľa, ktorý sprevádza tovar, neurobil opatrenia potrebné na zachovanie tovaru,

g) preto, že obal chýba alebo je chybný pri tovare, ktorý, ak nie je riadne balený, je pre svoje vlastnosti vydaný nebezpečenstvu straty alebo poškodenia,

h) prirodzenou stratou váhy tovaru za jeho prepravy po železnici, ak strata nepresahuje normu podľa odsekov 5 až 8,

ch) vysychaním tovaru za prepravy.

(2) Je vecou železnice, aby dokázala, že strata alebo poškodenie tovaru vznikli z príčin uvedených v odseku 1 písm. a), b), c) a e). Je vecou toho, kto sa domáha náhrady škody reklamáciou alebo žalobou, aby dokázal, že strata alebo poškodenie tovaru nie sú v súvislosti s okolnosťami uvedenými v odseku 1 písm. d), f), g), h) a ch).

(3) Železnica nezodpovedá za stratu na váhe tovaru, ak dokáže, že nevznikla stratou alebo poškodením tovaru, ktoré zavinila.

(4) Ak bol tovar naložený odosielateľom a došiel v nepoškodenom vozni s neporušenými plombami odosielacej stanice, je vecou prepravcu, aby dokázal, že strata na váhe vznikla zavinením železnice.

(5) Pri tovare, ktorý pre svoje zvláštne prirodzené vlastnosti stráca za prepravy na váhe, zodpovedá železnica bez zreteľa na prejdenú vzdialenosť len za tú časť straty na váhe, ktorá presahuje

a) 2 % váhy tovaru tekutého alebo podaného na prepravu vo vlhkom stave, ako aj tohto tovaru:
kože vyrobené a kože surové mokré solené,
soľ vyvarená a odparovaná,
zelenina čerstvá;

b) 1,5 % váhy tohto tovaru:
drevo palivové a drevo surové,
ryby solené,
tuky;

c) 1 % váhy tohto tovaru:
hmoty stavebné nerastného pôvodu,
hnojivá,
chmeľ,
koreniny,
kôra stromová,
magnézium a ostatné chemické suroviny voľne ložené,
mydlo,
palivá minerálne,
plody čerstvé,
ruda mangánová a železná,
srsť nepraná,
uhlie drevené,
vlna nepraná;

d) 0,5 % váhy ostatného suchého tovaru, ktorý spravidla podlieha strate váhy za prepravy.

(6) Ustanovenie odseku 5 sa nevzťahuje na tovar prepravovaný v nepriedušnom obale (v zaletovanom alebo zaliatom voskom, smolou a pod.).

(7) Ak sa prepravuje niekoľko kusov tovaru na jeden nákladný list a ak bola v nákladnom liste pri prevzatí na prepravu zapísaná váha jednotlivých kusov, počíta sa prípustná hranica straty váhy pre každý kus osobitne.

(8) Pri úplnej strate tovaru alebo pri strate jednotlivých kusov, sa pri výpočte náhrady neprizerá k prípustnej hranici straty váhy tovaru.

§ 69
Výška náhrady za škodu spôsobenú za prepravy

(1) Za škodu spôsobenú za prepravy tovaru poskytuje železnica náhradu v tomto rozsahu:

a) pri strate tovaru podľa ceny strateného tovaru,

b) za poškodenie tovaru sumu, o ktorú bola jeho cena zmenšená,

c) pri strate tovaru podaného na prepravu s udanou cenou, vo výške udanej ceny; ak však železnica dokáže, že udaná cena presahuje cenu skutočnú, vo výške skutočnej ceny.

(2) Pri strate tovaru nahradzuje železnica ďalej sumy, ktoré jej boli zaplatené za prepravu, a to úmerne k stratenej čiastke tovaru.

(3) Ak je cena tovaru, ktorá má byť nahradená, určená podľa cien platných v mieste určenia alebo podľa cien určených pre realizáciu tovaru (§ 70 ods. 2 a 3), zaplatené prepravné sa nevracia.

(4) Prijímateľ a odosielateľ môžu odmietnuť prijatie poškodeného tovaru len vtedy, ak sa zmenila poškodením akosť tovaru do tej miery, že nemôže byť použitý podľa jeho pôvodného určenia.

(5) Ak prijímateľ nezaplatil dobierku, zrazí sa z náhrady, ktorá mu patrí za stratu tovaru, suma, ktorú činí dobierka; táto suma sa vyplatí odosielateľovi.

(6) Ak železnica použije o svojej ujme pre svoje potreby akýkoľvek tovar počas jeho prepravy, nahradí cenu tovaru v dvojnásobnej výške. Tí, ktorí takéto použitie zavinili, zodpovedajú podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

(7) Za stratu vozňa patriaceho prepravcovi, ktorú zavinila železnica, je železnica povinná dať prepravcovi na jeho žiadosť zodpovedajúci vozeň do dočasného bezplatného používania, pokiaľ nebude stratený vozeň vypátraný, alebo dať mu zaň iný zodpovedajúci vozeň.

§ 70
Určenie ceny strateného alebo poškodeného tovaru

(1) Cena tovaru, ktorý treba nahradiť, sa preukazuje faktúrou dodávateľa zaslanou odberateľovi. Ak takej faktúry niet, alebo ak ide o faktúru, v ktorej je uvedená cena bez dane z obratu, určuje sa cena tovaru, ktorú treba nahradiť, podľa predajných cien výrobných alebo dodávateľských organizácií. K tejto cene sa pripočíta

a) cena obalu podľa cien uvedených v cenníku, ak už nie je zahrnutá v predajnej cene tovaru,

b) suma vedľajších výdavkov zaplatených v súvislosti s dodávkou tovaru do odosielacej stanice a s jeho prepravou do stanice určenia, ak nie sú tieto výdavky zahrnuté už v predajnej cene. Ak výdavky nemôžu byť doložené dokladmi a ak o ich výške nebola dosiahnutá dohoda, zistí sa výška znaleckým odhadom na náklad prepravcu; výška takto určených výdavkov nesmie však presahovať 10 % ceny tovaru.

(2) Cena tovaru, ktorú treba nahradiť jednotlivým občanom, sa určuje podľa maloobchodných cien štátnych a družstevných organizácií v mieste a v čase, kde a kedy tovar mal byť vydaný.

(3) Cena dovozného tovaru sa určuje podľa ceny určenej pre realizáciu príslušného druhu dovozného tovaru na území Československej republiky.

(4) Cena vývozného tovaru sa určuje podľa predajnej ceny určenej podľa informácii oznámených Ministerstvom zahraničného obchodu alebo jeho miestnymi orgánmi.

(5) Ak skutočnú cenu tovaru nemožno určiť spôsobom uvedeným v predchádzajúcich odsekoch, určí sa cena tovaru znaleckým odhadom. Prepravca uhradzuje náklad znaleckého odhadu, ak odhadnutá cena je nižšia ako cena, ktorú žiada; inak uhradzuje náklad železnica.

§ 71
Preplatky a nedoplatky

(1) Preplatok súm zaplatených za prepravu musí byť vrátený a nedoplatok uhradený.

(2) Podľa rozhodnutia železnice môže byť nedoplatok uhradený preplatkom alebo inou sumou, ktorá pripadá k dobru toho istého prepravcu.

(3) Po vydaní tovaru prijímateľovi vymáha železnica nedoplatok len od prijímateľa.

(4) Železnica je povinná vrátiť preplatok do 15 dní po jeho zistení a nečakať na reklamáciu.

(5) Všetky úrady, podniky a organizácie sú povinné pri zistení nedoplatkov prepravného podľa prepravných listín vyúčtovať príslušnej železnici k dobru sumu nedoplatkov, a to najneskoršie do mesiaca po tom, čo dostali tieto listiny.

(6) Prepravcovia sú povinní zaplatiť nedoplatky najneskoršie do 15 dní odo dňa, keď dostali od železnice správu o nedoplatku.

(7) Odosielatelia a prijímatelia sú povinní sami preskúmať správnosť súm zapísaných do prepravných listín a nesmú poverovať preskúmaním týchto listín tretie osoby alebo iné organizácie.

§ 72
Pokuta za prekročenie dodacej lehoty

(1) Za prekročenie dodacej lehoty je železnica povinná zaplatiť prijímateľovi pokutu vo výške jednej desatiny dovozného za každých začatých 24 hodín, o ktoré bola dodacia lehota prekročená; celková suma pokuty však nesmie prevyšovať polovicu dovozného.

(2) Ak prijímateľ utrpel prekročením dodacej lehoty škodu, zaplatí mu železnica na jeho žiadosť namiesto pokuty náhradu. Náhrada za preukázanú škodu nesmie však prevyšovať sumu dovozného.

(3) Ak železnica prekročila dodaciu lehotu o viac ako 30 dní a pri tovare, ktorý sa rýchle kazí, o čas dlhší než ktorý určí minister dopravy, môže prepravca považovať tovar za stratený a požadovať náhradu za stratu tovaru.

(4) Železnica nezodpovedá za prekročenie dodacej lehoty, ak bolo spôsobené okolnosťami, ktoré nemohla odvrátiť ani zdolať.

(5) Prijímateľ stráca nárok na vyplatenie pokuty alebo náhrady za prekročenie dodacej lehoty, ak došlý tovar neodvezie do 72 hodín od času, keď bol upovedomený o došlom tovare alebo o čase prichystania vozňa na vykladanie.

§ 73
Pokuta za nedodržanie času prichystania vozňov

Ak stanica neprichystá vozne na nakladanie alebo vykladanie v čase, ktorý oznámila (§ 35 ods. 1), zaplatí železnica pokutu vo výške určenej tarifou.

§ 74
Pokuta za prieťah pri výdaji tovaru

(1) Za prieťah pri výdaji tovaru vyloženého železnicou alebo prichystaného na vyloženie prijímateľom, ak trvá dlhšie ako 4 hodiny od požiadania o vydanie tovaru, zaplatí železnica prijímateľovi na jeho žiadosť pokutu vo výške zdržného (§ 78). Táto pokuta sa platí len za čas, po ktorý bolo vydanie tovaru zdržané, a to od chvíle, keď prijímateľ o vydanie požiadal. Pri prieťahu vo vydaní tovaru vyloženého železnicou zaplatí železnica pokutu najviac za 48 hodín.

(2) Ak je žiadané o vydanie tovaru pozdejšie ako 4 hodiny pred ukončením služby v stanici, predlžuje sa štvorhodinová lehota o čas, keď je v stanici pracovný pokoj.

(3) Prieťah pri výdaji tovaru sa potvrdzuje zápisnicou, v ktorej musí byť zaznamenaný čas trvania prieťahu; odpis zápisnice dostane prijímateľ.

§ 75
Zodpovednosť železnice za dobierku

Odosielateľovi, ktorému nebola zaplatená dobierka, nahradí železnica,

a) ak bol tovar vydaný prijímateľovi bez zaplatenia dobierky, sumu dobierky,

b) ak sa tovar za prepravy stratil, sumu dobierky, najviac však cenu strateného tovaru.

§ 76
Pokuta za podaj tovaru, ktorého preprava je zakázaná, nebezpečného tovaru alebo tovaru, ktorý vyžaduje za prepravy zvláštnu opatrnosť

Ak bol podaný na prepravu tovar, ktorého preprava je zakázaná, nebezpečný tovar alebo tovar, ktorý vyžaduje za prepravy zvláštnu opatrnosť, a ak bol nesprávne udaný obsah alebo vlastnosti tovaru, vyberie železnica pokutu vo výške určenej tarifou; okrem toho jej patrí náhrada všetkej škody, ktorá jej tým bola spôsobená. Kto taký podaj tovaru zavinil, zodpovedá za to tiež podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

§ 77
Pokuta za nesprávne zápisy v nákladnom liste, ktoré môžu mať za následok ukrátenie železnice na dovoznom

Za nesprávne zápisy odosielateľa v nákladnom liste, ktoré môžu mať za následok ukrátenie železnice na dovoznom, vyberá železnica okrem rozdielu dovozného ešte pokutu vo výške určenej tarifou.

§ 78
Pokuty za predržanie vozňov. Prémie

(1) Za zdržanie vozňov pri nakladaní odosielateľom a vykladaní prijímateľom nad určené lehoty (predržanie vozňov) vyberá železnica pokutu (zdržné).

(2) Ak sú vozne predržané vykladaním pri zložištiach alebo na vlečke prijímateľa, vyberá železnica zdržné tak za vozne, ktoré sa vykladajú, ako aj za vozne, ktoré pre preplnenie zložišťa alebo vlečky boli zadržané na koľajach stanice.

(3) Pri predržaní krytých i otvorených dvojosových alebo trojosových vozňov je zdržné za vozeň a hodinu:
od 1 do 6 hodín - 2 Kčs,

od 7 do 12 hodín - 3 Kčs,

od 13 do 18 hodín - 4 Kčs,

od 19 do 24 hodín - 5 Kčs,

od 25 do 36 hodín - 6 Kčs,

nad 36 hodín - 10 Kčs,

pričom sa začatá hodina počíta za celú.

(4) Ak odosielateľ naloží alebo ak prijímateľ vyloží vozne a skutočne ich odovzdá železnici ešte pred uplynutím určenej lehoty, dostane prémiu, a to 2 Kčs za vozeň a hodinu.

(5) Pre určenie zdržného a prémie sa počíta vozeň akejkoľvek série o štyroch alebo viac osách za dva dvojosové vozne.

(6) Zdržné sa nevyberá za vozne prichystané železnicou v počte, ktorý presahuje najvyššiu technickú výkonnosť nakladacích miest odosielateľa a vykladacích miest prijímateľa určenú pre čas 24 hodín. Zvyšok vozňov, ktorý takýmto prichystaním vznikol v priebehu 24 hodín, sa prenáša pre výpočet zdržného do nasledujúcich 24 hodín.

(7) Zdržné sa vyberá okrem pokuty za nesplnenie plánu prepravy.

(8) Kto zaviní predržanie vozňov pri nakladaní alebo vykladaní, zodpovedá za to podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

§ 79
Pokuty za nedoloženie vozňov a za preťaženie vozňov

(1) Ak odosielateľ nedoloží vozeň do technickej normy nakladania, zaplatí pokutu určenú tarifou.

(2) Technické normy nakladania pre rôzne druhy tovaru a vozňov určí Ministerstvo dopravy.

(3) Pokiaľ technické normy nakladania nie sú určené, zaplatí odosielateľ pokutu za nedoloženie vozňa do úplného ložného priestoru alebo do úplnej ložnej váhy napísanej na vozni alebo až do únosnosti vozňa, ak je únosnosť vyššia ako ložná váha a ak tak stanoví Ministerstvo dopravy.

(4) Ak odosielateľ naloží vozeň nad ložnú váhu na ňom napísanú (únosnosť), zaplatí za preťaž pokutu určenú tarifou.

(5) Odosielateľ je povinný na požiadanie železnice vyložiť celú preťaž z vozňa. Železnica môže vykonať vykladanie sama na účet odosielateľa.

(6) Železnica nie je oprávnená žiadať vyloženie preťaže alebo preťaž vyložiť, ak preťaž nepresahuje 0,5 tony pri vozňoch o ložnej váhe (únosnosti) do 20 ton a 1 tonu pri vozňoch o ložnej váhe (únosnosti) nad 20 ton. V takýchto prípadoch sa pokuta nevyberá.

§ 80
Vyberanie pokút podľa §§ 78 a 79 inkasným konaním

Pokuty podľa §§ 78 a 79 sa vyberajú od prepravcov prostredníctvom peňažných ústavov inkasným konaním bez akceptu (príkazom na vybranie).

§ 81
Pokuty za poškodenie vozňov

(1) Ak dôjde k poškodeniu vozňov pri nakladaní odosielateľom alebo pri vykladaní prijímateľom, zaplatí za to odosielateľ alebo prijímateľ pokutu vo výške päťnásobnej ceny poškodených súčiastok. Cena sa určí podľa cenníku vydaného ministrom dopravy, ktorý tiež môže pre zvlášť odôvodnené prípady určiť nižšiu pokutu. Kto poškodenie vozňa zaviní, zodpovedá za to podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

(2) Ak dôjde k poškodeniu vozňov na vlečke nehodou pri doprave alebo pri posune bez zavinenia železnice, zaplatí vlečkár cenu poškodených súčiastok dvojnásobkom.

§ 82
Povinnosť nahradiť železnici škody vzniknuté preťažením alebo poškodením vozňov, nesprávnym nakladaním alebo nesprávnym balením tovaru

Okrem pokút, ktoré je prepravca povinný zaplatiť, je povinný nahradiť železnici tiež škody, ktoré vznikli preťažením vozňov, poškodením vozňov, nesprávnym nakladaním alebo nesprávnym balením tovaru.

§ 83
Pokuty za nevyčistenie vozňov. Dezinfekcia vozňov

(1) Ak prijímateľ nevyčistí vozeň, ktorý vykladal, zaplatí za to železnici pokutu v sume 50 Kčs za vozeň. Ak železnica prichystá na naloženie nevyčistený vozeň, zaplatí za to odosielateľovi tak isto pokutu v sume 50 Kčs za vozeň; odosielateľ je povinný vozeň vyčistiť a v určenej lehote naložiť.

(2) Ak je predpísaná dezinfekcia vozňov, železnica ju vykoná na účet prijímateľa; poplatky za dezinfekciu určuje tarifa.

§ 84
Nevyprázdnené a nevyčistené nádržkové vozne. Pokuta za prestoj týchto vozňov

(1) Železnica neprijíma od prijímateľov nádržkové vozne, ktoré nie sú úplne vyprázdnené a vyčistené. Za každú hodinu prestoja takéhoto vozňa zaplatí prijímateľ pokutu za prestoj vozňa vo výške 50 Kčs, a to od chvíle zistenia, že vozeň nebol vyčistený, až do jeho vyčistenia. Ministerstvo dopravy môže určiť, ktoré nádržkové vozne, ktorých vyčistenie nie je účelné, možno vrátiť len úplne vyprázdnené; v tomto prípade vyberá železnica od prijímateľa pokutu za prestoj vozňa od chvíle zistenia, že vozeň nie je prázdny, až do jeho úplného vyprázdnenia.

(2) Nevyčistené nádržkové vozne, ktoré železnica odosielateľovi prichystala, sa do splnenia plánu prepravy železnicou nezapočítavajú; nádržkové vozne, ktorých vyčistenie nie je účelné (odsek 1), sa do splnenia plánu prepravy železnicou nezapočítavajú len vtedy, ak nie sú prichystané úplne vyprázdnené. Tak isto sa nezapočítavajú do splnenia plánu prepravy železnicou nádržkové vozne prichystané odosielateľovi pre prepravu medzi železnicami, ktoré v tejto preprave nie sú schopné behu.

§ 85
Náhrada výdavkov a platenie pokút, ak nie sú priložené listiny potrebné podľa colných, veterinárnych alebo iných správnych predpisov

Ak nie sú k nákladnému listu priložené listiny, ktoré mali byť priložené podľa colných, veterinárnych alebo iných správnych predpisov, je prepravca povinný uhradiť železnici výdavky, ktoré tým vznikli a za prestoj vozňov zaplatiť zdržné.

§ 86
Zodpovednosť odosielateľa, ak prijímateľ neprijal nákladný list alebo ak neodobral tovar, a zodpovednosť prijímateľa po prijatí nákladného listu alebo po odbere tovaru

(1) Dokiaľ prijímateľ neprijal nákladný list alebo neodobral tovar, zodpovedá železnici odosielateľ.

(2) Prijímateľ zodpovedá železnici, len čo prijal nákladný list alebo odobral tovar.

(3) Prijímateľ môže vymáhať od odosielateľa podľa príslušných predpisov náhradu pokút, poplatkov, výdavkov a škôd, ktoré zaplatil alebo nahradil železnici pre nesprávne konanie odosielateľa.

§ 87
Zodpovednosť železnice, ak neposkytne miesto cestujúcemu s miestenkou

Ak cestujúcemu s miestenkou nebolo poskytnuté miesto vo vlaku označenom na miestenke, železnica vráti mu sumu zaplatenú za cestu, ak sa cesty vzdal (§ 55 ods. 3), a zaplatí mu pokutu vo výške určenej tarifou.

§ 88
Neoprávnené vylúčenie cestujúceho z cestovania. Meškanie a vynechanie vlakov

(1) Ak železnica vylúči cestujúceho z cestovania neoprávnene, vráti mu cestovné za neprejdenú trať a zaplatí mu pokutu vo výške určenej tarifou.

(2) Železnica nezodpovedá za následky oneskoreného odchodu alebo príchodu alebo vynechania vlakov; je však povinná, ak je to potrebné, primerane predĺžiť čas platnosti cestovného lístku.

§ 89
Zodpovednosť železnice za neporušenosť a včasné dodanie cestovných batožín a spešnín

(1) O zodpovednosti železnice za stratu a poškodenie cestovných batožín platia primerane ustanovenia §§ 67 až 69. Za stratu cestovnej batožiny s udanou cenou vyplatí náčelník stanice náhradu vo výške udanej ceny; ak pri cestovnej batožine nebola udaná cena, vyplatí sa náhrada vo výške 10 Kčs za 1 kg. Ak cestujúci dokáže, že cestovná batožina mala cenu vyššiu ako 10 Kčs za 1 kg, vyplatí mu správa železnice náhradu vo výške skutočnej ceny, akú mala batožina v mieste a v čase odoslania. Cestovná batožina sa považuje za stratenú, ak nebola vydaná do 10 dní odo dňa príchodu vlaku, ktorým mala byť prepravená.

(2) Za oneskorený výdaj cestovnej batožiny zaplatí železnica pokutu vo výške určenej tarifou.

(3) O zodpovednosti železnice za stratu a poškodenie spešniny platia primerane ustanovenia §§ 67 až 70.

(4) Pre prepravu spešnín platia dodacie lehoty určené v § 36 pre rýchlotovar; o pokute za prekročenie dodacej lehoty platia obdobne ustanovenia § 72.

(5) Za predmety zverené nosičovi alebo odovzdané do úschovne zodpovedá železnica ako za cestovnú batožinu prijatú na prepravu.

§ 90
Zodpovednosť za podaj predmetov zakázaných ako cestovná batožina alebo spešnina

Ak boli ako cestovná batožina alebo spešnina podané predmety, ktorých preprava ako batožina alebo ako spešnina je zakázaná, zaplatí cestujúci alebo odosielateľ pokutu vo výške určenej tarifou. Kto takýto podaj zavinil, zodpovedá za to tiež podľa všeobecných predpisov, najmä podľa predpisov trestných alebo disciplinárnych.

Piata časť
Zápisnice, reklamácie a žaloby

§ 91
Zápisnice

(1) Okolnosti, ktoré môžu zakladať hmotnú zodpovednosť železnice a prepravcov, sa spravidla zisťujú zápisnicou. Podrobné ustanovenia o spisovaní zápisníc, ako aj o zisťovaní okolností, ktoré nevyžadujú spísanie zápisnice, vydá Ministerstvo dopravy.

(2) Uvedené okolnosti môžu byť dôvodom pre uplatnenie reklamácie len vtedy, ak sú zistené spôsobom uvedeným v odseku 1.

§ 92
Oprávnenie na reklamácie na železnici a na uplatnenie nárokov na súde

(1) Podať reklamáciu na železnici a uplatniť nárok na súde môže

a) pri úplnej strate tovaru alebo spešniny odosielateľ alebo prijímateľ, ak predloží potvrdenku o prijatí tovaru (spešniny) na prepravu; prijímateľ, ak predloží potvrdenie o zaplatení ceny tovaru a potvrdenie železnice, že tovar (spešnina) bol odoslaný,

b) pri čiastočnej strate alebo poškodení tovaru (spešniny), pri prekročení dodacej lehoty alebo pri prieťahu vo výdaji tovaru (spešniny) prijímateľ, ak predloží nákladný list (spešninový list) alebo, ak bolo prepravné vyrovnané ústredne, odpis nákladného listu,

c) pri úplnej strate cestovnej batožiny ten, kto predloží batožinový lístok; pri čiastočnej strate alebo poškodení batožiny ten, kto predloží o čiastočnej strate alebo poškodení zápisnicu,

d) pri preplatku z prepravy tovaru (spešniny) odosielateľ alebo prijímateľ podľa toho, kto predloží nákladný list (spešninový list), a pri ústrednom vyrovnaní prepravného organizácia, ktorá zaplatila prepravné; pri preplatku cestovného alebo batožinovného cestujúci, ak predloží cestovný lístok alebo osvedčenie stanice, ktoré pre uplatňovanie preplatku nahradzuje cestovný lístok alebo batožinový lístok,

e) pri vydaní tovaru bez zaplatenia dobierky odosielateľ, ak predloží potvrdenku o prijatí tovaru na prepravu.

(2) Podrobnosti o vydávaní potvrdení o odoslaní tovaru a výške poplatku za jeho vydanie určí tarifa.

§ 93
Zákaz a obmedzenie niektorých reklamácií

(1) Požadovať zaplatenie nedoplatku alebo podať reklamáciu preplatku alebo pokuty za prekročenie dodacej lehoty nie je dovolené, ak ide o sumu menšiu ako 10 Kčs na každý nákladný list.

(2) Nie je dovolené požadovať zaplatenie nedoplatku alebo podať reklamáciu preplatku alebo pokuty za prekročenie dodacej lehoty, ak je úhrnná suma, vybraná podľa nákladného listu, menej ako 30 Kčs.

(3) Obmedzenia podľa odsekov 1 a 2 neplatia, ak sa preplatky alebo nedoplatky sústavne opakujú.

§ 94
Postúpenie práva podávať reklamácie na železnici a uplatňovať nároky na súde

(1) Právo podľa reklamáciu na železnici a uplatniť nárok na súde nemožno postúpiť na iné orgány, podniky, organizácie alebo občanov, iba že právo postupuje odosielateľ prijímateľovi alebo prijímateľ odosielateľovi alebo ak sa postupuje právo inému orgánu, podniku alebo organizácii, patriacim tomu istému správnemu alebo hospodárskemu odvetviu.

(2) Ustanovenia o prechode nárokov na štátnu poisťovňu nie sú dotknuté.

§ 95
Podávanie reklamácií a ich prerokovanie železnicami

(1) Reklamácie z prepravy tovaru, cestujúcich, cestovných batožín a spešnín sa podávajú na správe železnice určenia, ak minister dopravy inak nestanoví.

(2) V reklamácii musí byť uvedený dôvod a výška nároku. K reklamácii treba pripojiť doklady, ktoré ju odôvodňujú.

(3) Predpisy o prerokúvaní reklamácií vydá minister dopravy.

§ 96
Lehoty pre podávanie reklamácií a žalôb z prepravy

(1) Reklamáciu na železnici možno podať len do 6 mesiacov; inak nárok zaniká. Výnimku tvorí reklamácia z priamej združenej železničnej a vodnej prepravy, ktorá môže byť podaná do jedného roku.

(2) Ustanovenia odseku 1 platia obdobne i pre uplatnenie nárokov železníc proti odosielateľom alebo prijímateľom tovaru (spešniny) a cestujúcim na zaplatenie prepravného, cestovného, batožinovného, pokút a na náhradu škody.

(3) Uvedené lehoty sa začínajú

a) pri poškodení alebo čiastočnej strate tovaru, cestovnej batožiny alebo spešniny uplynutím dňa vydania tovaru, cestovnej batožiny alebo spešniny,

b) pri úplnej strate tovaru alebo spešniny dňom, keď uplynuli lehoty uvedené v § 72 ods. 3,

c) pri úplnej strate cestovnej batožiny, len čo uplynie 10 dní po dni, v ktorom batožina mala dôjsť do stanice určenia,

d) pri preplatkoch a nedoplatkoch z prepravy tovaru (spešnín) uplynutím dňa výdaja tovaru (spešniny); pri preplatkoch a nedoplatkoch z prepravy tovaru, pri ktorom prepravné bolo vyrovnané ústredne, uplynutím dňa, keď od železnice došlo vyúčtovanie a nákladný list,

e) pri prekročení dodacej lehoty pre prepravu tovaru alebo spešniny uplynutím dňa, keď tovar alebo spešnina došli,

f) pri vymáhaní pokút za nesplnenie plánu prepravy uplynutím dňa, ktorým sa skončila päťdňová lehota určená pre zaplatenie pokút (§ 66 ods. 3),

g) pri vymáhaní pokút za porušenie ustanovení tohto poriadku, ak došlo k nemu za prepravy tovaru alebo spešniny, t. j. od chvíle prijatia na prepravu do vydania v stanici určenia, uplynutím dňa vydania tovaru alebo spešniny,

h) v ostatných prípadoch uplynutím dňa, keď nastala udalosť, ktorá odôvodňuje podanie reklamácie.

(4) Ak bola reklamácia zamietnutá alebo ak zostala bez odpovedi, má reklamant na podanie žaloby štvormesačnú lehotu od uplynutia dňa, keď dostal odpoveď od železnice, alebo do uplynutia dňa, keď sa skončila lehota určená pre odpoveď železnice; ak nebola žaloba v tejto lehote podaná, nárok zaniká.

(5) Ustanovenie odseku 4 platí obdobne pre podanie žaloby železnicou.

§ 97
Lehoty na vybavenie reklamácií

(1) Železnica je povinná vybaviť podanú reklamáciu a upovedomiť reklamanta o vyhovení alebo zamietnutí v týchto lehotách:

a) do dvoch mesiacov pri reklamáciách z prepráv v obvode jednej železnice (i miestnych prepráv),

b) do 3 mesiacov pri reklamáciách z prepráv medzi železnicami (priamych prepráv),

c) do 6 mesiacov pri reklamáciách z priamej združenej železničnej a vodnej prepravy,

d) do 45 dní pri reklamáciách preplatkov súm zaplatených za prepravu.

(2) Tieto lehoty sa začínajú dňom, keď železnica reklamáciu dostala. Pri úplnom alebo čiastočnom zamietnutí reklamácie je železnica povinná vo vybavení uviesť dôvody zamietnutia reklamácie a vrátiť priložené doklady.

(3) Ak železnica nevráti doklady podľa odseku 2, zaplatí reklamantovi pokutu vo výške určenej tarifou.

(4) Ustanovenia odsekov 1 písm. a) až c), 2 a 3 platia obdobne, ak železnica uplatňuje nárok podľa § 96.

§ 98
Úroky

(1) Sumu, ktorá bola priznaná na reklamáciu alebo rozhodnutím súdu, zúrokuje železnica vo výške 4 % ročne.

(2) Úroky sa počítajú až do dňa poukazu alebo hotového zaplatenia za čas, ktorý sa začína, ak ide o

a) reklamácie preplatkov zo súm zaplatených za prepravu, uplynutím dňa, keď sumy boli požadované,

b) reklamácie na vrátenie súm, získaných likvidáciou tovaru, cestovnej batožiny alebo spešniny, uplynutím dňa likvidácie tovaru, cestovnej batožiny alebo spešniny,

c) všetky ostatné reklamácie uplynutím dňa podania reklamácie.

(3) V rovnakej výške platia úroky odosielatelia, prijímatelia a cestujúci, pokiaľ ide o nároky, ktoré voči nim uplatnila železnica a ktoré vznikli z prepravy tovaru, cestujúcich, cestovných batožín alebo spešnín. V týchto prípadoch sa počítajú úroky odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom železnica písomne požiadala o zaplatenie príslušných súm, až do dňa zaplatenia.

(4) Ak železnica vráti preplatok do jedného mesiaca odo dňa výdaja tovaru alebo ak odosielateľ alebo prijímateľ zaplatí nedoplatok v rovnakej lehote odo dňa, keď dostal zprávu o nedoplatku, úroky sa nepočítajú.

§ 99
Podávanie žalôb na železnicu a vybavovanie reklamácií na zaplatenie prémií

(1) Žaloba proti železnici môže byť podaná jedine vtedy ak železnica zamietne reklamáciu úplne alebo čiastočne alebo ak nedôjde od nej odpoveď v lehotách uvedených v § 97 ods. 1.

(2) Nároky na zaplatenie prémií za tvorenie ucelených vlakov a väčších celkov zo zásielok a za predčasné naloženie alebo vyloženie vozňov nemôžu byť uplatnené na súde a možno ich uplatniť len reklamáciou.

(3) Rozhodnutie náčelníka železnice o reklamáciách prémií do sumy 500 Kčs je konečné a nepodlieha odvolaniu. Proti rozhodnutiam náčelníka železnice pri sume nad 500 Kčs možno sa odvolať k ministrovi dopravy. K jeho rozhodnutiu môžu byť predložené tiež všetky reklamácie prémií, neprizerajúc na sumu, ktoré železnica nevybavila v lehotách určených v § 97 ods. 1.

(4) Proti rozhodnutiu ministra dopravy nie je prípustné odvolanie.

§ 100
Súdna príslušnosť pre žaloby

Žaloby proti železnici zo všetkých sporov, vyplývajúcich z porušenia ustanovení tohto poriadku, musia byť uplatnené na súde, kde má sídlo správa železnice určenia.

Šiesta časť
Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 101
Prechodné ustanovenie

Železničné prepravné zmluvy uzavreté vo vnútrozemskej preprave do 31. marca 1955, ale splnené po tomto dni, sa posudzujú podľa doterajších predpisov.

§ 102
Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa všetky predpisy, ktoré sú v rozpore s týmto poriadkom, najmä vládne nariadenie č. 2/1952 Zb. a č. 62/1953 Zb.

§ 103
Účinnosť a vykonanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. aprílom 1955; vykoná ho minister dopravy.

Dr. Dolanský v. r.

Pospíšil v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.